

Znamení Kristova božství

Texty na tento týden

J 6,1–15; Iz 53,4–6; 1K 5,7; J 6,26–36; J 9,1–41; 1K 1,26–29; J 11

Základní verš

„Ježíš jí řekl: ‚Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít.

A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?‘“ (J 11,25,26)

Bible jasně říká, že Ježíš Kristus je věčný Syn, jedno s Otcem, nestvořený a neodvozený. Ježíš je ten, který stvořil všechno, co bylo stvořeno (J 1,1–3). Ježíš tedy vždy existoval a nikdy nebyl čas, kdy by neexistoval. Přestože Ježíš přišel na tento svět a vzal na sebe naše lidství, vždy si zachoval své božství a v přesně určené době říkal a dělal to, co zjevovalo jeho božství.

Tato pravda byla pro Jana důležitá. Proto prostřednictvím popisu některých Ježíšových zázraků poukazoval i na Kristovo božství. Ježíš nejen říkal pravdy, které odhalovaly jeho božství, ale svá slova podpořil skutky, které jeho božství projevíly a potvrdily.

Tento týden se zaměříme na tři největší znamení Ježíšova božství. Zarážející je, že v každém uvedeném případě někteří lidé konkrétnímu zázraku buď neuvěřili, nebo nepochopili jeho význam. Pro některé to byl čas odvrácení se od Ježíše, pro jiné čas na prohloubení vlastní slepoty a pro další čas plánování Ježíšovy smrti. A pro ostatní to byl čas uvěřit, že Ježíš je Mesiáš.

Osnova lekce

I v druhé lekci ještě zůstaneme (podobně jako v lekci předchozí) u „znamení“, která Ježíš vykonal. Další tři z nich nám mohou pomoci, stejně jako Ježíšovým současníkům, lépe pochopit Ježíšovo jedinečné božství.

- ▶ J 6,1–14: Nasycení pěti tisíců lidí (neděle)
  - J 6,14–36: Reakce na toto znamení a Ježíšovo vysvětlení (pondělí)
- ▶ J 9,1–16: Uzdravení slepého muže (úterý)
  - J 9,17–34: Reakce na toto znamení a Ježíšovo vysvětlení (středa)
- ▶ J 11: Vzkříšení Lazara (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NASYCENÍ PĚTI TISÍCŮ

¹⁰Ježíš řekl: „Ať se všichni posadí!“ Na tom místě bylo mnoho trávy. Posadili se tedy, mužů bylo asi pět tisíc. ¹¹Pak vzal Ježíš chleby, vzdal díky a rozdíl sedícím; stejně i ryby, kolik kdo chtěl.

¹²Když se nasytili, řekl svým učedníkům: „Seberte zbylé nalámané chleby, aby nic nepřišlo na zmar!“ ¹³Sebrali je tedy a naplnili dvanáct košů nalámanými díly, které z těch pěti ječných chlebů po jídle zbyly. ¹⁴Když lidé viděli znamení, které Ježíš učinil, říkali: „Opravdu je to ten Prorok, který má přijít na svět!“ (J 6,10–14)

Osobní studium

V textu J 6,4.5 chce apoštol zdůraznit, že nasycení pěti tisíců bylo načasováno na dobu těsně před velikonočními svátky, které byly vzpomínkou na vysvobození Izraelců z Egypta. Velikonoční beránek zemřel místo prvorozeného. Tato oběť symbolizovala Ježíšovu smrt místo nás. Na kříži nesl Ježíš trest, který jsme si zasloužili my všichni za naše hříchy. Kristus, Beránek, byl zabit pro nás a místo nás (1K 5,7).

„Nesl vinu za přestoupení. Tvář jeho Otce se před ním ukryla, až jeho srdce puklo a život v něm uhasl. Přinesl takovou oběť proto, aby hříšníci mohli být zachráněni.“ (GC 540; VDV 352)

Přečti si pasáž J 6,1–14. Jaké paralely mezi životem Ježíše a Mojžíše zde můžeme najít? Jaké Ježíšovo jednání mělo lidem připomenout vysvobození, které prožili Izraelci díky Mojžíšovi?

Četné detaily tohoto příběhu nabízejí paralelu mezi Ježíšem a Mojžíšem. Velikonoce (J 6,4) poukazují na velké vysvobození z Egypta. Ježíš vystoupil na horu (J 6,3), podobně jako Mojžíš na horu Sínaj. Ježíš zkouší Filipa (J 6,5.6), jako byli Izraelité zkoušeni na poušti. Rozmnožení chlebů (J 6,11) připomíná manu. Sebrání nalámaných chlebů (J 6,12) se podobá tomu, jak Izraelité sbírali manu. Sesbíralo se dvanáct košů zbytků (J 6,13), což je stejný počet jako je kmenů Izraele. A lidé říkají, že Ježíš je „Prorok, který má přijít na svět“ (J 6,14). To je splněním zaslíbení, že přijde prorok jako Mojžíš v Dt 18,15. Vše ukazuje na Ježíše jako na nového Mojžíše, který přišel vysvobodit svůj lid.

Jan popisuje, že Ježíš nedělá jen znamení a zázraky, ale dělá je tak, že v daném kontextu mají pro židovský národ zvláštní význam. Tím, co dělá, Ježíš projevuje své božství.

Aplikace

Přečti si texty Iz 53,4–6 a 1Pt 2,24. Jakou pravdu se z nich dozvídáme o Ježíši jako o Božím Beránkovi? Jak s touto pravdou souvisí jeho božství a proč je tak důležitá?

„OPRAVDU JE TO TEN PROROK“

¹⁴Když lidé viděli znamení, které Ježíš učinil, říkali: „Opravdu je to ten Prorok, který má přijít na světě!“ ¹⁵Když Ježíš poznal, že chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho povolali králem, odešel opět na horu, zcela sám. (J 6,14.15)

³⁴Řekli mu: „Pane, dávej nám ten chléb stále!“ ³⁵Ježíš jim řekl: „Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit.“ ³⁶Ale řekl jsem vám: Viděli jste mě, a přece nevěříte.“ (J 6,34–36)

Osobní studium

Přečti si verše J 6,14.15.26–36. Jak lidé reagovali na Ježíšův zázrak a jak toho Ježíš využil, aby se jim pokusil vysvětlit, kým je?

Židé očekávali pozemského mesiáše, který by je vysvobodil z útlaku Římanů. V každé válce se setkáváme se dvěma problémy: jak nasytit vojáky a jak se postarat o raněné a mrtvé. Ježíš svými zázraky prokázal, že dokáže obojí.

To však nebyl pravý důvod Ježíšova příchodu ani jeho zázraků. Zpráva o nasycení pěti tisíců poskytla příležitost ukázat, že Ježíš je Chléb života, že sám Bůh sestoupil z nebe. Ježíš řekl: „Já jsem chléb života, kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět...“ (J 6,35).

V tomto textu nacházíme první ze sedmi výroků „JÁ JSEM“ v Janově evangeliu. „Já jsem“ je spojeno s konkrétním jmenným přísudkem („chléb života“ – J 6,35; „světlo světa“ – J 8,12; „dveře“ – J 10,7,9; „dobrý pastýř“ – J 10,11.14; „vzkříšení a život“ (J 11,25); „cesta, pravda i život“ – J 14,6 a „pravý vinný kmen“ – J 15,1.5). Každý z těchto výroků od-

haluje důležitou pravdu o Ježíši. Výroky „JÁ JSEM“ odkazují na 3. kapitolu knihy Exodus, kde se Bůh představuje Mojžíšovi jako JSEM, KTERÝ JSEM (porovnej s J 8,58). A stejné označení JSEM, KTERÝ JSEM platí i pro Ježíše.

Toto všechno však lidem unikalo.

„Ve své nespokojenosti se ptali: Proč by Ježíš, který před jejich zraky vykonal tolik zázraků, nemohl dát zdraví, sílu a bohatství všemu svému lidu, osvobodit ho od utlačovatelů, vyvýšit ho, dát mu moc a slávu? Ježíš se prohlašoval za Bohem seslaného, a přitom se nechtěl stát izraelským králem. To nemohli pochopit. Jeho odmítání trůnu si špatně vykládali. Mnozí se domnívali, že se neodvažuje uplatňovat svůj nárok, protože sám není zcela přesvědčen o božské podstatě svého poslání. Svými úvahami dávali prostor satanovi, který v nich zaséval nevíru. Ta potom přinášela své ovoce – nepochopení a odpadnutí.“ (DA 385; TV 242)

Lidem nešlo o pravdu, která přetrvává do věčnosti. Namísto toho jim šlo o materiální prospěch. Pokud si nedáme pozor, pád do této pasti hrozí i každému z nás.

Aplikace

Jak se můžeme vyhnout tomu, aby se náš život soustředil jen na materiální věci? Co můžeme udělat pro to, abychom se v životě soustředili na duchovní bohatství?

UZDRAVENÍ SLEPÉHO MUŽE (1)

¹Cestou uviděl člověka, který byl od narození slepý. ²Jeho učedníci se ho zeptali: „Mistře, kdo se prohřešil, že se ten člověk narodil slepý? On sám, nebo jeho rodiče?“ ³Ježíš odpověděl: „Nezhřešil ani on, ani jeho rodiče; je slepý, aby se na něm zjevily skutky Boží.“ ⁴Musíme konat skutky toho, který mě poslal, dokud je den. Přichází noc, kdy nikdo nebude moci pracovat. ⁵Pokud jsem na světě, jsem světlo světa.“ ⁶Když to řekl, plivl na zem, udělal ze sliny bláto, potřel slepému tím blátem oči ⁷a řekl mu: „Jdi, umyj se v rybníce Siloe.“ (To jméno znamená „Poslaný“.) On tedy šel, umyl se, a když se vrátil, viděl. ⁸Sousedé a ti, kteří jej dříve vídali žebrať, se ptali: „Není to ten, kdo tu sedával a žebrať?“ ⁹Jedni říkali: „Je to on.“ Jiní pak: „Není, ale je mu podoben.“ On sám řekl: „Jsem to já.“ (J 9,1–7)

Osobní studium

Přečti si text J 9,1–16. Co bylo podle učedníků příčinou slepoty tohoto muže? Jak Ježíš napravil jejich nesprávný názor?

Učedníci spojovali nemoc a hřích. Několik pasáží Starého zákona nás opravdu může vést k podobnému uvažování (srov. Ex 20,5; 2Kr 5,15–27; 2Kr 15,5; 2Pa 26,16–21). Jóbův příběh nás však naopak vybízí, abychom byli opatrní, zda se v konkrétním případě skutečně jedná o příčinu a následek.

Ježíš uvádí skutečnost na pravou míru. Nezpochybnuje ani nepotvrzuje souvislost mezi hříchem a utrpením, ale poukazuje na vyšší záměr: uzdravením bude oslaven Bůh. Zpráva obsahuje určité podobnosti s příběhem o stvoření. Tak jako Bůh stvořil prvního člověka z prachu země (Gn 2,7), i Ježíš bere hlínu, aby dal slepému to, co mu chybělo od narození.

V evangeliích Matouše, Marka a Lukáše se zázračná uzdravení odehrávají podle společného vzoru: vyjádření problému, přive-

dení jednotlivce k Ježíši, uzdravení a chvála Bohu za uzdravení.

V příběhu o uzdravení slepého je tato sekvence dokončena ve verši J 9,7. Ale jak je typické pro Jana, význam zázraku se stává námětem k mnohem širší diskuzi, což vede k dlouhé interakci mezi uzdraveným mužem a náboženskými vůdci. Tato pozoruhodná diskuze se soustřeďuje na dvě dvojice protichůdných pojmů: hřích x Boží skutky a slepota x zrak.

Až do 14. verše vypravěč před čtenáři tají, že Ježíš uzdravil slepého v sobotu. Podle tradice (ne podle Písma) tím přestoupil sobotní příkázání. A tak ho farizeové považovali za porušovatele soboty. Jejich závěr byl, že „nezachovává sobotu“ a tedy že nepochází od Boha. Jiní však považovali za znepokojující, že by hříšný člověk mohl dělat taková znamení (J 9,16).

Diskuze ani zdaleka neskončila, ale už se objevuje rozdělení. Slepému je stále jasnější, kdo je Ježíš, ale farizeové jsou stále více zmateni nebo zaslepeni, pokud jde o jeho skutečnou identitu.

Aplikace

Co by nám měl tento příběh říci o nebezpečí zaslepenosti vlastními názory a tradicemi? Proč nám tak mohou uniknout důležité pravdy?

UZDRAVENÍ SLEPÉHO MUŽE (2)

²⁴Zavolali tedy ještě jednou toho člověka, který byl dříve slepý, a řekli mu: „Vyznej před Bohem pravdu! My víme, že ten člověk je hříšník.“²⁵Odpověděl: „Je-li hříšník, nevím; jedno však vím, že jsem byl slepý a nyní vidím.“²⁶Řekli mu: „Co s tebou učinil? Jak ti otevřel oči?“²⁷Odpověděl jim: „Již jsem vám to řekl, ale vy jste to nevzali na vědomí. Proč to chcete slyšet znovu? Chcete se snad i vy stát jeho učedníky?“²⁸Ospili se na něho: „Ty jsi jeho učedník, ale my jsme učedníci Mojžíšovi.“²⁹My víme, že k Mojžíšovi mluvil Bůh, o tomhle však nevíme, odkud je.“³⁰Ten člověk jim odpověděl: „To je právě divné: Vy nevíte, odkud je – a otevřel mi oči! (J 9,24–30)

Osobní studium

Přečti si text J 9,17–34. Jaké otázky kladli farizeové a jak odpověděl uzdravený slepý muž?

Tato obsáhlá perikopa 9. kapitoly je jedinou částí Evangelia podle Jana, kde Ježíš nevystupuje osobně, ale je předmětem vášnivě diskuze. Příběh začal tématem hříchu („kdo se prohřešil?“ – J 9,2) a pokračuje tak i dál. Farizeové jsou přesvědčeni, že Ježíš je hříšník, protože uzdravoval v sobotu (J 9,16.24). Na základě toho dokonce osočí uzdraveného muže: „celý ses narodil v hříchu...“ (J 9,34).

Nastává kuriózní zvrat. Slepý vidí stále lépe, nejen fyzicky, ale také duchovně, protože roste v poznání a pochopení Ježíše a ve víře v něho. Naproti tomu farizeové jsou ve svém uvažování stále zaslepenější: nejprve se hádají o Ježíšově moci (J 9,16) a nakonec ani nevědí, odkud přišel (J 9,29).

Janovi však dává vyprávění o tomto zázraku příležitost přiblížit čtenáři, kdo je Ježíš. Téma znamení v Janovi 9. kapitole se

prolíná s několika dalšími tématy evangelia. Jan znovu potvrzuje, že Ježíš je Světlo světa (J 9,5; porovnej s J 8,12). Příběh mluví i o Ježíšově tajemném původu. Kdo je, odkud je, jaké je jeho poslání (J 9,12.29; porovnej s J 1,14)? V této kapitole se znovu (a naposledy) objevuje i postava Mojžíše (J 9,28.29), na kterého autor odkazoval již při předchozích Ježíšových zázracích (viz J 5,45.46 a 6,32). A konečně se v textu hovoří o reakci lidí. Někteří milují spíše tmu než světlo, zatímco jiní odpovídají vírou (J 9,16–18.35–41; porovnej s J 1,9–16; 3,16–21 a 6,60–71).

Duchovní slepota náboženských vůdců je děsivá. Dříve slepý žebrák může prohlásit: „Co je svět světem, nebylo slýcháno, že by někdo otevřel oči slepého od narození. Kdyby tento člověk nebyl od Boha, nemohl by nic takového učinit“ (J 9,32.33). A přece farizeové, duchovní elity národa, ti, co měli jako první pochopit, kdo je Ježíš a přijmout ho jako Mesiáše, navzdory přesvědčivým důkazům zůstávají slepí. Nevidí nebo dokonce nechtějí vidět. Je to silné varování před tím, jak i nás může klamat naše vlastní srdce!

Aplikace

Přečti si text 1K 1,26–29. Jak se to, co Pavel píše v těchto verších, shoduje s Janovým popisem příběhu v 9. kapitole? V čem je tento princip platný i dnes?

VZKŘÍŠENÍ LAZARA

³⁸Ježíš, znovu rozhorlen, přichází k hrobu. Byla to jeskyně a na ní ležel kámen. ³⁹Ježíš řekl: „Zvedněte ten kámen!“ Sestra zemřelého Marta mu řekla: „Pane, už je v rozkladu, vždyť je to čtvrtý den.“ ⁴⁰Ježíš jí odpověděl: „Neřekl jsem ti, že uvidíš slávu Boží, budeš-li věřit?“ ⁴¹Zvedli tedy kámen. Ježíš pohlédl vzhůru a řekl: „Otče, děkuji ti, žeš mě vyslyšel.“ ⁴²Věděl jsem sice, že mě vždycky slyšíš, ale řekl jsem to kvůli zástupu, který stojí kolem, aby uvěřili, že ty jsi mě poslal.“ ⁴³Když to řekl, zvolal mocným hlasem: „Lazare, pojď ven!“ ⁴⁴Zemřelý vyšel, měl plátnem svázaný ruce i nohy a tvář zahalenu šátkem. Ježíš jim řekl: „Rozvažte ho a nechte odejít!“ (J 11,38–44)

Osobní studium

Celá 11. kapitola Janova evangelia je naplněna smutkem. Zaznívá v ní smutná zpráva o nemoci drahého přítele (J 11,1–3), pláč nad jeho smrtí (J 11,19.31.33), nářek sester, že Lazar by nezemřel, kdyby tam byl Ježíš (J 11,21.32), a vidíme dokonce i slzy v očích Ježíše (J 11,35).

Ježíš však čekal dva dny, než se vydal na cestu za Lazarem (J 11,6). Naznačil dokonce, že je rád, že neodešel dříve (J 11,14.15). Nešlo však o žádnou vypočítavost či bezcitnost. Jak se ukázalo, Ježíš toužil zjevit Boží slávu.

Když Ježíš přichází do Betanie (J 11,17–27), Lazar je mrtvý čtyři dny. Po čtyřech dnech se už jeho tělo začalo rozkládat a Marta k tomu později dodává: „Pane, už je v rozkladu, vždyť je to čtvrtý den“ (J 11,39). Ježíšovo „zpoždění“ nepochybně způsobilo, že zázrak, který následoval, byl ještě úžasnější. Vzkřísit rozkládající se mrtvolu? Jaký větší důkaz mohl Ježíš poskytnout, že je skutečně Bohem?

Jako Bůh, jako ten, který stvořil život, měl Ježíš moc nad smrtí. Ježíš tedy využívá této

příležitosti, aby o sobě odhalil zásadní pravdu: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky“ (J 11,25.26).

Uvažuj znovu o úvodním textu (J 11,38–44). Jak Ježíš potvrdil svá slova?

Stejně jako Ježíš ukázal, že je Světlem světa (J 8,12; 9,5) tím, že dal slepému zrak (J 9,7), tak i zde vzkřísil Lazara z mrtvých (J 11,43.44), čímž dokázal, že je také Vzkříšení i Život (J 11,25).

Tento zázrak, více než kterýkoli jiný, představuje Ježíše jako Dárce života, jako samotného Boha. Podporuje Janovo téma, že Ježíš je Syn Boží, a jestliže věříme, můžeme mít v jeho jménu život (J 20,30.31).

Mnozí, kteří viděli Ježíšův čin, v něho uvěřili (J 11,45). Na konci příběhu se však před námi odkrývá smutná ironie (J 11,45–54). Ačkoli Ježíš prokázal, že může přivést mrtvé zpět k životu, náboženští vůdci přicházejí postupně k přesvědčení, že je třeba ho zabít. Naplno se tak projevuje obrovský rozdíl mezi zkažeností lidí a Boží moudrostí a mocí.

Aplikace

Co tě nejvíc oslovuje na příběhu o vzkříšení Lazara? Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 41. kapitolu „Križe v Galileji“ (DA 383–394; TV 241–249), 58. kapitolu „Lazarovo vzkříšení“ (DA 524–536; TV 334–341) a 59. kapitolu „Odezva na Lazarovo vzkříšení“ (DA 537–542; TV 342–345) z knihy *Touha věků*.

„Kristův život, který dává život světu, je v jeho slově. Právě slovem uzdravoval Ježíš nemocné a vyháněl démony. Slovem tišil moře a křísil mrtvé a lidé dosvědčovali, že v jeho slově je moc. Dříve promlouval prostřednictvím starozákonních proroků a učitelů, nyní znělo Boží slovo přímo z jeho úst. Celá Bible je zjevením Krista, a proto chtěl Spasitel zaměřit víru svých následovníků na Boží slovo. Až jej nebudou moci vídat v těle, bude pro ně slovo zdrojem síly. I oni měli stejně jako jejich Učitel žít ‚každým slovem, které vychází z Božích úst‘ (Mt 4,4).

Stejně jako jídlo uspokojuje potřeby těla, sytí Boží slovo duši a podporuje duchovní život. Každý z nás má čerpat život z Božího slova sám pro sebe. Tak jako musíme sami jíst, abychom dostali do těla potřebné živiny, musíme sami přijímat i slovo. Neměli bychom je poznávat jen prostřednictvím druhých lidí. Sami máme pečlivě zkoumat Bibli a prosit Boha o pomoc Ducha svatého, abychom správně pochopili jeho slovo.“ (DA 390; TV 246)

Otázky k rozhovoru

1. Tento týden jsme studovali o Ježíši, který nasytil pětitisícový zástup, uzdravil člověka slepého od narození a nakonec vzkřísil Lazara z mrtvých. V každém příběhu Ježíš poskytl přesvědčivý důkaz o svém božství. Přesto tyto zázraky, jakkoli byly úžasné, vyústily v rozdělení. Někteří odpověděli vírou, jiní pochybnostmi. Co se z toho dozvídáme o skutečnosti, že lidé se i přes přesvědčivé důkazy mohou rozhodnout odmítnout Boha?
2. Všechny zmíněné příběhy poukazují na Krista jako Syna Božího. Proč je jeho božství tak důležité pro víru v Ježíše jako Spasitele?
3. Prostuduj znovu text 1K 1,26–29. V čem je dnes situace stejná nebo podobná? Co je dnes považováno za „bláznivé“, „slabé“, „neurozené“ a „opovrhované“? A co naopak za „moudré“ a „mocné“? Jak rozumíte tomuto textu?